

rozl. zák. a že, třebaže zákonu rozlukovému není přiznána retroaktivita (§ 31), zrušení § 111 t. j. odstranění privilegii odiosi katolického náboženství, jsou vzhledem k předpisu § 124 úst. list., že všechna náboženská vyznání jsou si před zákonem rovna, normou veřejného řádu, musí za všech okolností jako právo absolutně nutící býti respektováno z úřadu z týchž příčin, jako podle rozhodnutí čís. 7.405 sb. n. s., na něž se odkazuje, zrušení § 64 obč. zák. Mínění dovolání, že obě manželství žalobcova jsou platná, jest vzhledem k § 62 obč. zák., jenž bigamii žádným způsobem nedovoluje, zajisté nehorázné a netřeba se proto dále s jeho obšírnými vývody sem spadajícími obírat. Uplatňuje-li však, že, an žalobce uznán na neplatnosti manželství rozsudkem druhé stolice vinným, neměl podle § 96 obč. zák. oprávnění domáhati se neplatnosti manželství a nesměl tedy z rozsudku první stolice, jenž žalobu o uznání neplatnosti zamítl, podati odvolání, sluší mu odvětit, že, nehledíc k tomu, že vina žalobcova uznána teprv rozsudkem odvolacího soudu, jenž jeho odvolání vyhověl a neplatnost manželství vyslovil, vztahuje se předpis § 96 obč. zák., podle něhož jen bezvinný manžel má právo domáhati se neplatnosti manželství, jen na případy překážek soukromoprávních, jež strany samy musí uplatňovati, má-li se k nim hleděti, kdežto, jde-li, jako zde, o překážku veřejnoprávní, kde se věc vyšetřuje z úřadu, nemůže vinou na neplatnosti sňatku právo žaloby o uznání neplatnosti, kteráž (žaloba) jeví se tu jako oznámení, a tudíž ani právo odvolání a dovolání býti proviněno. To plyne jasně z porovnání § 96 s předchozími 95 a 94.

Čís. 9297.

Lhůta § 43 (2) úpadk. řádu jest propadnou lhůtou hmotněprávní.

Podmínkou propadnutí nároku v určité době jest, že nárok tu byl již na počátku lhůty.

Lhůta § 43 (2) úpadk. řádu neplatí pro žalobu správce úpadkové podstaty proti tomu, kdož nabyl úpadcovy nemovitosti odporovatelným jednáním, na odevzdání plodů, jež byly odděleny a jimiž bylo disponováno teprve po prohlášení úpadku.

(Rozh. ze dne 24. října 1929, R I 632/29.)

Správce úpadkové podstaty Richarda G-a navrhl, by k zajištění nároku na zpětný převod nemovitostí, jakož i užitků a plodů z nich, na něž si činí úpadková podstata nárok, odporujíc kupní smlouvě o oněch nemovitostech mezi úpadcem a Jiřím a Emmou R-ovými, bylo povoleno prozatímní opatření zákazem odpůrcům (Jiřímu a Emmě R-ovým), by nenakládali s pohledávkou, jež jim přísluší za Emilem Z-em za prodanou píci z nemovitostí, jmenovitě by tuto pohledávku zcela ani z části nevybrali, jakož i zákazem poddlužníku Emilu Z-ovi, by až na další soudní rozkaz neplatil odpůrcům dluh z onoho nároku, aniž co podnikl, co by mohlo zmařiti nebo značně stížití exekuci na onu peněžitou pohledávku. Soud první stolice prozatímní opatření povolil, rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolacímu rekursu a změnil napadené usnesení v ten rozum, že obnovil usnesení soudu první stolice, avšak jen pokud šlo o zajištění nároku na zpětný převod plodů z nemovitostí sklizených v době od prohlášení úpadku na jmění Františka G-a až do 21. července 1928.

D ů v o d y:

Jde o to, zda k zajištění nároku ohrožené strany na zpětný převod plodů a užitků sklizených ze sporných nemovitostí lze povolití prozatímní opatření, uvedené v usnesení první stolice. Rekursní soud zamítl návrh, ježto nárok na zpětný převod těchto plodů jest podle § 43 (2) úpadkového řádu vyloučen. Stěžovatel však namítá, že jedna z činností odpůrců, z níž odvozuje ohrožený nárok, spadá do doby po prohlášení úpadku, takže propadná lhůta § 43 (2) úpadkového řádu nepřichází v úvahu. Jak osvědčeno, byl na jmění Františka G-a prohlášen úpadek dne 8. září 1927 a žalobou ze dne 7. prosince 1927 odporuje správce podstaty právnímu jednání úpadcovu záležejícímu v tom, že zcizil kupní smlouvou ze dne 12. ledna 1927 manželům R-ovým sporné nemovitosti. Správce podstaty omezil se v žalobě na to, že se domáhá jen zpětného převodu nemovitostí, vyhradiv si zvlášť uplatnění nárok na vydání užitků sklizených žalovanou stranou, jakož i všechny další nároky. Dosud však nepodal tuto žalobu. Dne 21. července 1928 podal však návrh na prozatímní opatření, o něž nyní jde, a uvedl v něm, že manželé B-ovi prodali na stojato píci Emilu Z-ovi za 1.100 Kč, jež ji sklídl a odvezl, ale kupní cenu dosud nezaplatil. Po objasnění skutkového podkladu lze přikročit k řešení sporné otázky. Podle § 43 (1) úpadkového řádu lze odpor uplatnit žalobou neb obranou; podle druhého odstavce téhož § jest k uplatnění odporu žalobou (nikoli obranou) stanovena lhůta jednoho roku od prohlášení úpadku; jinak nárok zanikne. Jde tu o hmotněprávní propadnou lhůtu. Jak z motivů zákona patrně, byla ona lhůta stanovena, ježto prohlášením úpadku jest dán správci podstaty a věřitelskému výboru důtklivý popud k tomu, by pátrali po odporovatelných jednáních úpadcových a by co nejdříve uplatnili odpůřčí nároky. K tomu má jim býti dán potřebný čas, jímž shledávána jednorozční lhůta od prohlášení úpadku. S druhé strany nemá býti ten, komu hrozí nebezpečí, že bude proti němu uplatňován odpůřčí nárok, ponechán v neklidu a v nejistotě po dobu neomezenou (srov. Lehman Kom. ke konk. řádu str. 349, Ehrenzweig Kom. k odp. řádu str. 438 a násl.). Samozřejmě podmínkou propadnutí nároku v určité době jest, že nárok musí tu býti již na počátku lhůty, že v tu dobu musí býti actio nata. Přihlédnouti jest nyní k tomu, jaký nárok má býti žádaným prozatímním opatřením zajištěn. Návrh ze dne 21. července 1928 zní zcela všeobecně na zajištění zpětného převodu užitků a plodů se sporných nemovitostí »sklizených«. Ježto návrh na toto prozatímní opatření podán byl 21. července 1928, vztahuje se na zajištění zpětného převodu plodů před prohlášením úpadku sklizených jakož i plodů získaných v době od prohlášení úpadku do 21. července

1928. Nárok na zpětný převod plodů před prohlášením úpadku sklizených byl v den prohlášení úpadku již nárokem samostatným, plně existujícím a mohl býti ihned po zahájení úpadku uplatněn. An správce podstaty obmezil odpůrčí nárok, žalobou uplatněný, na zpětný převod sporných nemovitostí, vyhradiv si právo samostatnou žalobou uplatnit nárok na vydání plodů, ale nepodal ve lhůtě § 43 (2) úp. řádu zvláštní žalobu ohledně plodů do prohlášení úpadku již sklizených, propadl tento nárok a nelze k jeho zajištění povolití žádané prozatímní opatření. Jinak se má věc, pokud jde o plody sklizené za úpadkového řízení až do 21. července 1928. Tyto plody neexistovaly v den prohlášení úpadku jako samostatná věc, nýbrž byly fysickou součástíou nemovitostí, ba dokonce nemusil tu býti v onu dobu ještě ani zárodek k nim. Nemohl býti tedy tento nárok již hned od zahájení úpadkového řízení žalobou uplatněn. Proto nemůže lhůta § 43 (2) úpadkového řádu platiti pro žalobu, kterou se správce podstaty míní domáhati odevzdání plodů, jež ten, proti němuž směřuje odpůrčí žaloba, po prohlášení úpadku oddělil a pak jimi disponoval. Nelze proto žádost o prozatímní opatření zamítnouti zcela z důvodů, které uvedl rekursní soud. Ježto jsou splněny i ostatní podmínky prozatímního opatření, jak bylo dovozeno v rozhodnutí první stolice jakož i v dřívějším rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu ze dne 3. listopadu 1928, mezi týmiž stranami, bylo usnesení soudu první stolice obnoviti aspoň potud, pokud jde o zajištění nároku na zpětný převod plodů ze sporných nemovitostí v době od prohlášení úpadku do 21. července 1928 sklizených.

Čís. 9298.

Promlčení přednostního zástavního práva pro převodní poplatek.

Byla-li vnucená správa, vedená k vydobytí převodního poplatku, zrušena za souhlasu berního úřadu (finanční prokuratury), nebylo ve vymáhání poplatku berním úřadem (finanční prokuraturou) řádně pokračováno a jest k přerušení promlčení, přivoděnému vnucenou správou, pohlížeti tak, jakoby nebylo nastalo.

(Rozh. ze dne 24. října 1929, R I 827/29.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost nepřikázal soud první stolice v přednostním pořadí poplatek z převodu. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Jde o to, zda převodní poplatek 8384 Kč s úroky 757 Kč požívá na vyčraženém domě práva přednostního, které ve smyslu nař. min. financí ze dne 3. května 1850, čís. 181 ř. zák. trvá po tři léta, počínajíc od doby, co poplatník měl podle platebního rozkazu zapraviti poplatek, přičemž se toto promlčení práva přednosti přerušuje použitím zákonných prostředků k vymáhání poplatků. V projednávaném případě brojí stěžovatel proti tomu, že první soud zaujal stanovisko, že berní úřad, vedoucí k vydobytí zmíněného poplatku na dům exekuci vnucenou správou, mlčky